

ROK NA VSI 2

Ahoj děti, vítám vás v muzeu ve Višňové. Dovoďte mi, abych se vám představila. Jsem veverka Kotrmelinda, bydlím v lese kousek za kostelem a budu vaší průvodkyní při dnešní návštěvě muzea. Jsem ráda, že jste se za mnou přišly podívat a dozvědět se něco nového. Obec Višňová je vesnice, kde se od pradávna dařilo všem tradicím a zvykům. Po celý rok si tu lidé vždy našli nějakou zábavu, pilně pracovali a nikdy se nenudili. Řeknu vám, jak vypadal celý jeden rok na vesnici.

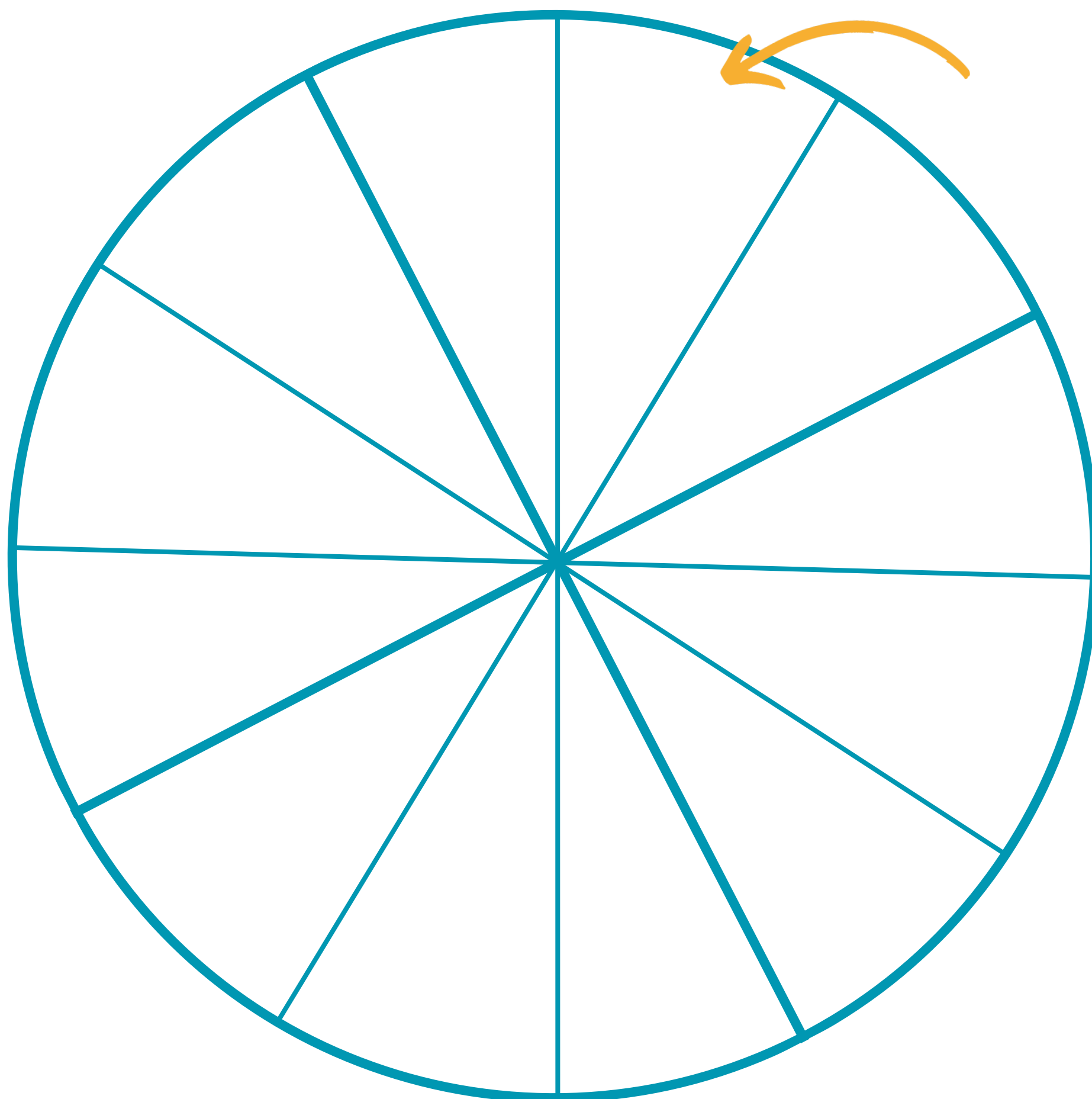

NA ZAČÁTKU NÁS ČEKÁ MALÉ OPAKOVÁNÍ. UŽ JISTĚ VÍTE, KOLIK ROČNÍCH OBDOBÍ MÁ JEDEN ROK, JAKÉ MÁ MĚSÍCE A JAKÝ JE ROZDÍL MEZI KALENDÁŘNÍM A ŠKOLNÍM ROKEM.

Velké kolo představuje celý rok a jeho měsíce. Však se nám také stále točí dokola.

Doplň do jednotlivých částí názvy měsíců, začni u šipky a pokračuj po směru hodinových ručiček. Označ roční období. Zkus vysvětlit, jaký je rozdíl mezi kalendářním rokem a školním rokem. Víš, kolik má rok dnů?

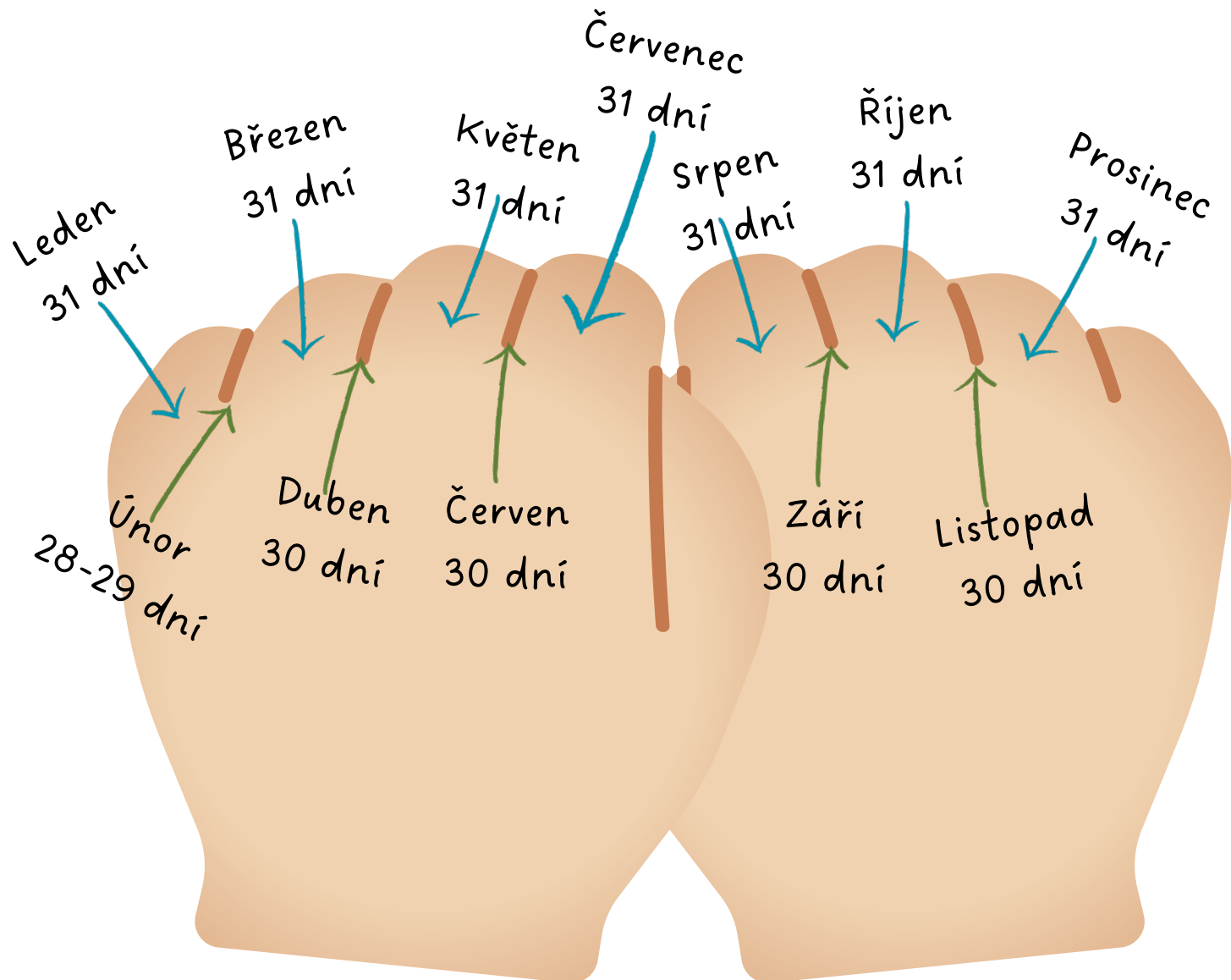

KAŽDÝ MĚSÍC JE DLOUHÝ 30, NEBO 31 DNÍ. VÝJIMKOU JE ÚNOR, KTERÝ MÁ 28 - 29 DNÍ.

Znáš nějakou pomůcku, jak si zapamatovat, zda má měsíc 30 nebo 31 dní? Já tě jednu naučím a budeš k tomu potřebovat své ruce.

Palečky vynechej, klouby představují vždy ten delší měsíc, který má 31 dní.

Některé měsíce byly a dodnes jsou pro život na vesnici velmi důležité. Zkus přiřadit činnosti k jednotlivým měsícům, nebo obdobím.

ORBA POLÍ

SUŠENÍ SENA

SUŠENÍ OTAVY

SETÍ OZIMÉ PŠENICE

SETÍ JARNÍ PŠENICE

SÁZENÍ BRAMBOR

PROŘEZÁVÁNÍ OVOCNÝCH STROMŮ

KÁCENÍ DŘEVIN

ZABIJAČKA

BŘEZEN

LISTOPAD - BŘEZEN

POLOVINA ZÁŘÍ - POLOVINA ŘÍJNA

DRUHÁ POLOVINA ČERVENCE - SRPEN

DUBEN - KVĚTEN

PROSINEC - MASOPUSTNÍ ÚTERÝ (ÚNOR)

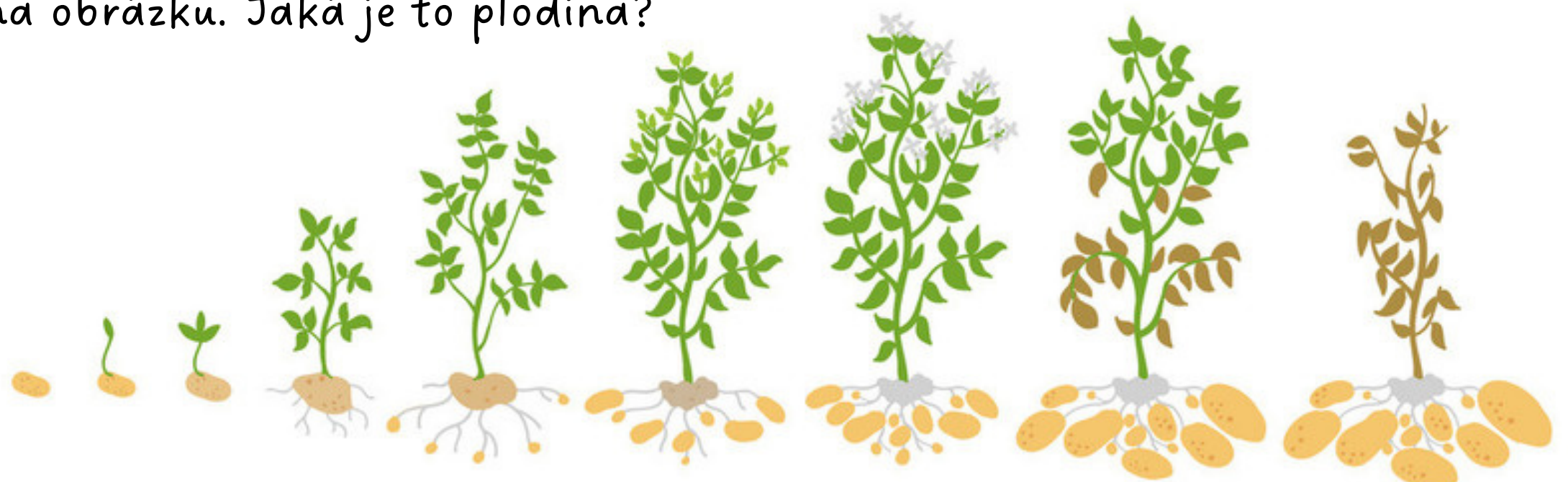
PŘELOM ZIMY A JARA, TEPLoty NAD 6°C

POLOVINA KVĚTNA - POLOVINA ČERVNA

KONEC LÉTA, PODZIM, PO SKLIZENÍ PLODIN

Popiš, co vidíš na obrázku. Jaká je to plodina?

KALENDÁRNÍ ROK JE PLNÝ SVÁTKŮ, OSLAV, TRADIC A ZVYKŮ. SVÁTKY, KTERÉ OSLAVUJÍ SNAD TÉMĚŘ VŠICHNI, JSOU VÁNOCE A JISTĚ I VELIKONOCE. TYTO SVÁTKY UŽ URČITĚ ZNÁŠ. ZNÁŠ ALE I DALŠÍ LIDOVÉ TRADICE?

VYNÁŠENÍ MORENY

Morana = Morena = Morjana = Mořena = Marzana = Smrtka - zobrazuje se jako ošklivá stařena, která uzavírá zimu, ale také koloběh života, jehož součástí je smrt. Vládne zimě a podsvětí, je to velice moudrá bytost. Morana se podle tradic vynáší na Smrtnou neděli (dva týdny před Velikonocemi). Podle tradic se nosovala vesnicí, aby nasála všechnu úzkost, strach, obavy a chlad, poté se zapálila a hodila do řeky.

Nazpět se vesnicí neslo již líto = májiček = letečko - symbol příchodu jara a obnovy života. Byl to stroměček z jivy nebo smrčku, se kterým se chodilo od domu k domu a oznamovalo se, že zima je pryč.

Popiš, jak vypadá Morana a řekni, zda se tato tradice dodržuje dodnes. Přečti si básničku, která doprovázela vynášení zimy.

Smrt nesem ze vsi,
nový líto do vsi.
Budte, paní, veselé,
že vám líto neseme.
S červenými vejci,
žlutými mazanci.
Budte, páni, veselí
na tu Smrtnou neděli.
Smrt jsme vám odnesli,
nové líto vnesli.

FILIPOJAKUBSKÁ NOC

STAVĚNÍ MÁJE A PRVOMÁJOVÝ POLIBEK

V minulosti připadal svátek sv. Filipa a Jakuba na 1. květen. Noc před 1. květnem je spojená s magií a rituály na ochranu dobytka a úrody. Zvyk "pálení čarodějnic" přišel až poměrně nedávno v 19. století. Podle lidové víry získávají čarodějnice a zlé kouzelnice noc před svátkem sv. Filipa a Jakuba zlou moc, přilétávají na košťatech, škodí dobytku a kravám odebírají mléko. Na ochranu dobytka se domy a chlévy vykrápěly svćenou vodou, aby zlá moc nepronikla do stavení.

Podle pověr je ale také tato noc spojená se štěstím a láskou. Jako symbol lásky, plodnosti a mládí se proto ve vesnicích stavěly májky. Pro každou vesnici bývala májka strážcem, každá vesnice chtěla mít tu nejvyšší a nejkrásnější májku a mládenci si ji přes noc hlídali. Velká ostuda byla, když chlapci z okolních vesnic májku pokáceli, protože místní si ji nedokázali přes noc uhlídat. Májky u jednotlivých domů jsou symbolem, že dívka v tomto domě má svého milého. Tradice prvního máje říká, že každá dívka by měla být políbena pod rozkvetlou třešní. Zaručí jí to krásu a mládí.

V jedné z vesnic, které patří k Visňové máje stavění a kácení máje dlouholetou tradici. Viš ve které?

SVATOJÁNSKÁ NOC

Lidový svátek, který se slavil v předvečer svátku křesťanského světce Jana Křtitele (24. června). Svátek navazuje na oslavy letního slunovratu. O večerech se na kopcích pálily svatojánské ohně, jako symboly slunce. Svátek doprovázel tanec a přeskakování ohňů. Tato noc byla považována za počátek léta. Věřilo se, že čarovné a léčivé byliny sesbírané o půlnoci mají svou největší sílu. Tradičně se sbíralo devatero léčivých bylin. Svatojánská noc byla plná tajemství a kouzel.

? Poznáš některé bylinky, které se o svatojánské noci sbíraly? Vylušti název z přeházených písmenek a napiš ho do připraveného rámečku.

L E T C I J O R

K E Ř Á M N E H

Č E K B E Ř Í Ř

A K U Š D O T Í Ř E A M

💡 TRADIČNÍCH OSLAV A ZVYKŮ BÝVALO NA VESNICI OPRAVDU HODNĚ, OZNAČ TY, KTERÉ SE DODNES DRŽÍ A ZKUS VYSVĚTLIT VÝZNAM TĚCH OSTATNÍCH.

TŘI KRÁLOVÉ (6. 1.)

MASOPUST (7. ledna - masopustní úterý)

OTVÍRÁNÍ STUDÁNEK (31. 5.)

DOŽÍNKY (konec srpna, začátek září)

DOČESNÁ (začátek září)

VINOBRANÍ (září)

POSVÍCENÍ, POUŤ (různě)

DUŠIČKY (2. 11., 31. 10 - 1. 11.)

SVATÝ MARTIN (11. 11.)

SVATÁ BARBORA (4. 12.)

SVATÝ MIKULÁŠ (6. 12.)

SVATÁ LUCIE (13. 12.)

Milé děti, děkujeme vám za návštěvu našeho muzea ve Višňové. Pokud se vám u nás líbilo, budeme rádi, když se přijdete opět podívat, ať už se svými spolužáky, nebo třeba s rodiči. Muzeum pořádá v průběhu roku akce, které vás jistě pobaví. Těšíme se na viděnou! Vaše veverka Kotrmelinda.

Pracovní list připravilo MUZEUM VIŠŇOVÁ

🌐 muzeum-visnova.webnode.cz 📱 [muzeum.visnova](https://www.facebook.com/muzeum.visnova)